

Мисловни Процеси

Ниво	Примерен глагол - значения тук	Пример	Примерни Задачи
Първо ниво: Процедурно знание / повторение Описва със свои думи, знае наизуст, дефинира Важно като базово ниво.	Избройте	ЧП: Ученикът изброява правила за здравословен начин на живот и хранене. Мат: Ученикът изброява прости числа в даден интервал или изброява броя на стени/ръбове/върхове на определено геометрично тяло.	Даи определение за Питагорова теорема. Кое от изброените произведения е повест?
	Определете / Установете	БЕЛ: Ученикът определя жанра на дадено произведение.	Разгледай картинките. Опиши как се движат животните?
	Дефинирайте	Ист: Ученикът дефинира основни исторически понятия, с които работи и може да посочи примери за тях. Мат: Ученикът дефинира достатъчно или необходимо условие успоредникът да се трансформира в правоъгълник.	Съставете списък с основните събития. Съставете времева линия на събитията.
	Разкажете	ЧП: Ученикът разказва за разпространението на водата и въздуха в природата и значението им за живота на Земята.	Направете таблица с фактите.
	Назовете	ЧП: Ученикът назовава жизнените процеси хранене, растеж и размножаване. Мат: Ученикът назовава основните равнинни геометрични фигури: правилен многоъгълник, окръжност и кръг, техните елементи и свойства.	Избройте всички .... В разказа/ статията/ откъса. Съставете графика, която да показва...
	Наименувайте (сложете етикет)	ЧП: Ученикът наименова на схема основни органи на човешкото тяло и тяхното предназначение.	Опишете каква според вас е основната идея.
	Намерете	БЕЛ: Ученикът намира различни по цел на изказване изречения (съобщителни и въпросителни).	Разкажете историята с ваши думи.
	Открийте	БЕЛ: Ученикът открива глагола, съществителното име и прилагателното име като части на речта. Ист: Ученикът открива причини и последици от Балканските войни и Първата световна война.	Какво се случва след това...? Колко ....? Кой беше този, който...?
	Опишете	ЧП: Ученикът описва общи характеристики на телата - съставени са от вещества, имат обем и маса. Мат: Ученикът описва доказателства за еднаквост на два триъгълника.	Може ли да наименуваш ...? Опиши какво се е случило при ....?
	Обяснете	Биология: Ученикът обяснява ролята на възпроизвеждане на клетката за организмите	Кое е вярно и кое грешно?
	Обобщете	ЧП: Ученикът обобщава по картини и схеми различни начини на движение на животните.	Опиши със собствени думи...?
	Свържете	ЧП: Ученикът свързва видовото разнообразие в природата с разнообразието в средата и условията на живот. БЕЛ: Ученикът свързва изучено произведение с интерпретирани в него мотиви.	Каква беше основната идея? Кой беше главният герой? Какво е определението за...?
	Подредете	Ист: Ученикът подрежда исторически събития с хронологичен и пространствен ориентир. БЕЛ: Ученикът подрежда събитията от фабулата на изучавано произведение според сюжета му. Мат: Ученикът подрежда рационални числа във възходящ или низходящ ред.	
Илюстрирайте	ЧП: Ученикът дава примери за замърсяване на водата и въздуха. БЕЛ: Ученикът дава примери за речева учтивост при общуване.		
Второ ниво: Приложение (на процедурното знание) в непозната ситуация. Разбиване на сложна информация на части и намиране на взаимовръзките	Класифицирайте	ЧП: Ученикът класифицира различните видове замърсители на природата. Гео: Ученикът класифицира селищата по различни критерии (признаци).	Измери разстоянието от една точка на паркинга до друга (като използваш Питагоровата теорема).
	Категоризирайте	ЧП: Ученикът категоризира живите организми на растения, гъби и животни (човек) според храненето и движението им.	Защо Питагоровата теорема не е приложима при триъгълници без прав ъгъл?
	Групирайте	ЧП: Ученикът групира животните според вида на приеманата храна на растителноядни животни, месоядни животни (хищници) и всеядни	

<p>помежду им</p> <p>Сглобяване на части в едно цяло.</p> <p>Важно за устойчиво разбиране.</p>		животни.	<p>Анализирай характеристиките на праисторическите вярвания и на база тях изведи кои неща са се запазили в съвременните религии.</p> <p>Подбери група снимки, за да демонстрираш определена гледна точка.</p> <p>Можеш ли да дадеш друг пример, в който...?</p> <p>Би ли могло това да се случи в.... ?</p> <p>Групирай по следните характеристики...</p> <p>Какви фактори би променил, ако....?</p> <p>Би ли била полезна тази информация в следната ситуация....?</p> <p>Какви събития е можело да се случат в следствие от....?</p> <p>По какъв начин това е подобно на....?</p> <p>Защо тези промени .... са се появили?</p> <p>Каква е разликата между.....?</p>
	Сравнете	<p>ЧП: Ученикът сравнява материали от всекидневието по техните свойства - прозрачност, твърдост, здравина, пропускат или не пропускат вода и др.</p> <p>Био: Ученикът сравнява групи биополимери по състав и функции.</p> <p>Мат: Ученикът сравнява корените на две или повече уравнения с цел да изведе съществуваща или несъществуваща еквивалентност на уравненията.</p>	
	Разграничете	<p>ЧП: Ученикът разграничава по основни признаци неживите тела от живите организми (по жизнените процеси хранене, растеж и размножаване).</p> <p>БЕЛ: Ученикът разграничава басня и народна песен от други литературни и фолклорни произведения.</p>	
	Обособете	Ист: Ученикът обособява взаимовръзка между природните условия и обществения живот.	
	Анализирайте	<p>БЕЛ: Ученикът анализира различни гледни точки при участие в диалог и дискусия съобразно комуникативната цел.</p> <p>Гео: Ученикът анализира населението на света по основни демографски показатели.</p> <p>Мат: Ученикът анализира непознатата геометрична фигура, разделя я на познати части и прилага формули за изчисляване лицата на съставните части <i>(ключово за анализа е разделянето на геометричната фигура на възможно най-малък брой фигури или на възможно най-малък брой видове фигури, с което ученикът доказва, че е преминал през по-задълбочен анализ на комплексната геометрична фигура с цел да направи бързо решение с по-малко възможности за грешки).</i></p>	
	Организирайте	Мат: Ученикът организира (представя) систематично събрани данни по различни начини.	
	Систематизирайте	Ист: Ученикът систематизира информация от писмени документи, карти, изображения, схеми, диаграми за конкретно историческо събитие.	
	Синтезирайте	БЕЛ: Ученикът синтезира информация от различни медийни текстове (на хартиен и на електронен носител) при изпълнение на определена комуникативна задача.	
	Решете	МАТ: Ученикът решава линейни уравнения.	
	Изчислете	МАТ: Ученикът изчислява сбор на обикновени дроби с различен знаменател.	
Направете предположение	<p>ЧП: Ученикът прави предположение как би се приспособило растение и животно към промяна средата му на живот.</p> <p>Мат: Ученикът предлага повече от един начин за решаване на текстова задача (напр. с моделиране на уравнение, изчисляване на част от число и дроби, др.)</p>		
Други: Интерпретирайте / Идентифицирайте / Изразете мнение			
<p>Трето ниво:</p> <p>Оценяване на нещо спрямо стандарт за качество.</p> <p>Създаване със собствен принос като се използва информация от различни контексти.</p> <p>Важно за развиване на самостоятелност</p>	Оценете (appraise, judge)	<p>Ист: Ученикът оценява идеи и действия на държавници на демократична, авторитарна, тоталитарна държава.</p> <p>Мат: Ученикът оценява авторска задача/решение на задача на свой съученик, използвайки критериална матрица.</p>	<p>Дайте 4 примера за човешки дейности, които замърсяват природата. Аргументирайте се с поне 2 доказателства как те са вредни.</p> <p>Създайте аргументирана теза за връзката между метафорите и сюжета и голямата идея за власт и общество в "Приказка за стълбата". (Защитете тезата си с минимум 3 аргумента от текста)</p> <p>Създай машина, която да изпълнява определена задача.</p> <p>Създай нов продукт. Дай му име и планирай маркетингова кампания.</p>
	Аргументирайте се / Подкрепете (с доказателства) / Защитете	<p>ЧП: Ученикът аргументира необходимостта от опазването на средата като условие за защита на всички живи организми.</p> <p>Био: Ученикът обосновава общо и различно между нежива и жива природа по отношение на изграждащите ги химични елементи и съединения.</p> <p>ЧП: Ученикът подкрепя с аргументи необходимостта от поддържане на хигиената на устната кухина и на зъбите.</p>	
	Приоритизирайте	БИО: Ученикът приоритизира решение в конкретна ситуация, свързана с риск за собственото здраве и здравето на околните.	

		<p>Мат: Ученикът създава план/алгоритъм за работа. Ученикът работи по проектно-базирано обучение за архитектурно проектиране на сграда/селище (5-6 клас), като приоритизира ключова стъпка за стартиране на проекта, от която зависят и всички останали (дали първо да създаде чертеж с размери, дали първо да стартира със застроена площ/лице и т.н.).</p>	<p>Напиши есе на тема как се чувстваш по отношение на ....</p> <p>Създай ТВ шоу, куклен театър, ролева игра, песен или пантонима за ....</p>
	<p>Създайте / Сътворете</p>	<p>ЧП: Ученикът създава хранителен режим, спомагащ за растежа на тялото и укрепване на здравето.</p> <p>БЕЛ: Ученикът създава текст на поздравителна картичка.</p> <p>БЕЛ: Ученикът създава медиен текст по житейски проблем съобразно своя опит.</p> <p>Мат: Ученикът създава текстова задача в житейски контекст и с пълно описано решение, използвайки дробни уравнения (тук ключов е алгоритъм за работа - дали ученикът започва работата си от текста или от дробното уравнение, как променя числовите стойности на даденото, за да получи "удобна" дискриминанта, дали корените на уравнението отговарят на допустимото множество и на житейската ситуация)</p>	<p>Проектирай музикален запис, книга или корица на списание за ....</p> <p>Подготви списък от критерии, за да оцениш шоу/представление.</p> <p>Проведи дебат на тема, представляваща широк интерес.</p> <p>Направи брошура с 5 правила, които смяташ за важни. Убеди останалите.</p> <p>Състави писмо до ... , съветвайки за необходимите промени за .....</p>
	<p>Генерирайте</p>	<p>ЧП: Ученикът генерира идеи за опазване на видовото разнообразие от организми и средата им на живот.</p>	<p>Ако имаш достъп до всички ресурси, как би подходил към.....?</p>
	<p>Конструирайте / Постройте</p>	<p>Мат: Ученикът построява точка по дадени координати и определя координати на точка спрямо декартова координатна система в равнината.</p>	<p>Създай ново и необичайно приложение на ....</p>
	<p>Други Коментирайте / Подобрете / Изменете Преценете / Разрешете / Направете предложение / Представете резултати</p>		<p>Виждаш ли по-добро решение на....?</p> <p>Защити позицията си за...</p> <p>Създай текстова задача в контекст, използвайки дробни уравнения.</p>
<p>Четвърто ниво: Мислене за мисленето (Метакогнитивност)</p> <p>Включва знания за това кога и как да се използват конкретни стратегии за учене или за решаване на проблеми. Има обикновено два компонента на метапознанието: знание за познавателните и съответно когнитивни процеси, и възможности, както и регулирането на тези когнитивни процеси</p>	<p>"Имам проблеми при запомнянето на дати в историята"</p> <p>"Идеите в този нов урок ще са особено сложни"</p> <p>"Ако прочета бързо по диагонал текста, ще ми помогне да разбера общото послание"</p> <p>На този етап е полезно за учениците да се запитат:</p> <p>"Има ли някакви стратегии, които съм използвал преди и са били полезни?"</p> <p>"Какво знам за тази тема?"</p> <p>"Вече решавал ли съм такива задачи?"</p> <p>"Какво точно се очаква от мен в тази задача?"</p> <p>"Какви стратегии ще използвам?"</p> <p>Докато учениците работят по задачата, ще им помогне да си зададат следните въпроси:</p> <p>"Помага ли ми с изпълнението на задачата стратегията, която ползвам?"</p> <p>"Трябва ли да опитам друга стратегия?"</p> <p>"Как се справям? Каква е следващата ми стъпка?"</p> <p>За да се насърчи оценяването, учениците биха могли да разгледат следните въпроси:</p> <p>"Как се справих със задачата? Успях ли да постигна резултатите, които очаквах?"</p> <p>"Има ли нещо, което все още не разбирам?"</p> <p>"Какво не проработи в стратегията? Какво мога да направя по друг начин следващия път?"</p> <p>"Какво проработи в стратегията? В какви други задачи/ситуации мога да я използвам?"</p>	<p>Знание за собствените когнитивни способности (силни страни и зони за подобрение)</p> <p>Знание за специфичен вид задача</p> <p>Знание за различни стратегии за учене и за ситуациите/ задачите, в които е удачно да бъдат ползвани</p> <p>По време на фазата на планиране учениците обмислят учебната/урочна цел (и/или критериите за успех) и планират как те ще подходят към задачата и кои стратегии ще използват.</p> <p>По време на фазата на проследяване учениците изпълняват своя план и следят за напредъка, който постигат по пътя към постигането на целта. Учениците могат да решат да направят промени в стратегиите, които използват, ако те не работят.</p> <p>По време на фазата на оценяване учениците определят колко полезна е била използваната стратегията за постигане на заложените цели</p>	